

«روندهای جهانی اشتغال جوانان در سال ۲۰۱۵: گسترش سرمایه‌گذاری‌ها در مشاغل جوانان»^۱

مقدمه

سازمان بین‌المللی کار (ILO)^۱ در گزارش سال ۲۰۱۵ به بررسی و ارزیابی روندهای جهانی اشتغال جوانان ۱۵-۲۴ ساله پرداخته است. گزارش مذکور بازار کار جوانان در سراسر جهان را با تمرکز بر بی‌ثباتی و زیرساخت‌های این بازار مورد بررسی قرار داده است. اهم یافته‌های این گزارش در چهار محور ذیل تشریح می‌شود.

۱. روندهای جهانی بازار کار جوانان

- در سطح جهانی، نرخ مشارکت جوانان و جمعیت نیروی کار جوان در حال کاهش است که دلیل آن می‌تواند مربوط به افزایش ثبت‌نام برای آموزش باشد. بین سال‌های ۱۹۹۱ و ۲۰۱۴، نرخ مشارکت جوانان با کاهش ۱۱/۶ درصدی از ۵۹ درصد به ۴۷/۳ درصد رسیده در حالی که در همین دوره نرخ مشارکت نیروی کار بزرگسال تنها ۱ درصد کاهش یافته است.

- در سطح جهانی، نسبت اشتغال جوانان به کل جمعیت آنها (EPR)^۲ طی دوره ۲۰۰۷ تا ۲۰۱۴ حدود ۲/۷ درصد (از ۴۳/۹ درصد به ۴۱/۲ درصد) کاهش یافته است. این کاهش تا حدود زیادی مربوط به روندهای افزایشی در ثبت‌نام برای آموزش است.

- به دنبال افزایش سریع نرخ بیکاری جوانان در دوره ۲۰۰۷-۲۰۱۰، این نرخ برای دوره ۲۰۱۲-۲۰۱۴ در سطح ۱۳ درصد بوده و انتظار بر این است که در سال ۲۰۱۵ با اندکی افزایش به ۱۳/۱ درصد برسد. قابل ذکر است که این نرخ هنوز به سطح قبل از بحران یعنی ۱۱/۷ درصد سال ۲۰۰۷ نرسیده است.

- برآوردها نشان می‌دهد که تعداد جمعیت بیکار جوان از ۷۶/۶ میلیون نفر در اوج بحران سال ۲۰۰۹ به ۷۳/۳ میلیون نفر در سال ۲۰۱۴ رسیده است.

- در سطح جهانی، نسبت نرخ بیکاری جوانان به نرخ بیکاری بزرگسالان طی زمان تغییر چندانی نکرده و در سال ۲۰۱۴ معادل ۲/۹ بوده است.

۲. روندهای منطقه‌ای مربوط به فعال بودن، نرخ بیکاری و مشارکت نیروی کار جوان

- در سال ۲۰۱۴، بیشترین نرخ بیکاری جوانان در شمال آفریقا و خاورمیانه به ترتیب با ۳۰/۵ و ۲۸/۲ درصد و کمترین نیز در شرق آسیا و جنوب آسیا به ترتیب با ۱۰/۶ و ۹/۹ درصد بود.

معاونت پژوهش‌های
اقتصادی
دفتر:
مطالعات اقتصادی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:
۲۲۰۱۴۶۲۸

تاریخ انتشار:
۱۳۹۴/۱۰/۲۱

- بیکاری جوانان در کشورهای توسعه‌یافته و اتحادیه اروپا (منطقه‌ای که به‌شدت متأثر از بحران ۲۰۰۸ بود)، از سال ۲۰۱۲ روند کاهشی به‌خود گرفته است به‌طوری که نرخ بیکاری جوانان بین سال‌های ۲۰۱۲ تا ۲۰۱۴ از ۱۸ درصد به ۱۶/۶ درصد کاهش پیدا کرد و انتظار بر این است که این روند کاهشی ادامه‌دار بوده و در سال ۲۰۲۰ به ۱۵/۱ درصد برسد. با توجه به اینکه در سال ۲۰۱۴، نرخ بیکاری جوانان در دوسوم کشورهای اروپایی بالغ بر ۲۰ درصد بود، لذا همچنان لازم است روند کاهشی نرخ بیکاری جوانان در بسیاری از کشورهای اروپایی ادامه‌دار باشد.

- نرخ بیکاری جوانان بین سال‌های ۲۰۱۲ تا ۲۰۱۴ در برخی مناطق کاهش یافته است: در اروپای مرکزی و جنوب شرقی (غیراتحادیه اروپا) و همچنین کشورهای مستقل مشترک‌المنافع (CIS) از ۱۷/۴ درصد به ۱۷/۲ درصد، آمریکای لاتین و کارائیب از ۱۳/۵ به ۱۳/۴ درصد و جنوب صحرای آفریقا از ۱۲/۱ به ۱۱/۶ درصد. اما در همین دوره، نرخ بیکاری در برخی مناطق نیز افزایش یافته است: در شرق آسیا از ۱۰/۱ به ۱۰/۶ درصد، خاورمیانه از ۲۷/۶ به ۲۸/۲ درصد، شمال آفریقا از ۲۹/۷ به ۳۰/۵ درصد و جنوب شرق آسیا و پاسیفیک از ۱۲/۷ به ۱۳/۶ درصد. قابل ذکر است که نرخ بیکاری جوانان در جنوب آسیا تغییری نداشته است.

- تفاوت‌های جنسیتی در نرخ‌های بیکاری جوانان هم در سطح جهانی و هم در اکثریت مناطق اندک است. در خاورمیانه و شمال آفریقا، نرخ بیکاری زنان جوان بیشتر از مردان جوان بوده و به‌ترتیب برابر با ۲۲ و ۲۰ درصد می‌باشد.

- نرخ بیکاری جوانان در کشورهای با درآمد بالا در سال ۲۰۱۴ (که برابر با ۱۶/۱ درصد است) معادل ۶/۵ واحد درصد بیشتر از نرخ بیکاری جوانان در کشورهای با درآمد پایین (۹/۶ درصد) بوده است. اما چنانچه تعریف بیکاری از «افرادی که کار ندارند، آماده به کار بوده و به‌طور فعال در جستجوی کار هستند» به «افرادی که کار ندارند و آماده به کار هستند» تغییر یابد، آنگاه نرخ بیکاری جوانان در کشورهای با درآمد پایین تقریباً دو برابر نرخ بیکاری جوانان در کشورهای با درآمد بالاست.

- نرخ بیکاری جوانان به‌طور مداوم با سطح آموزش کسب شده در آسیا و اقیانوسیه، خاورمیانه و شمال آفریقا و آفریقای زیر صحرای افزایش می‌یابد. بیکاری جوانانی که آموزش دانشگاهی خود را در سه منطقه فوق‌الذکر به پایان رسانده‌اند حدود دو تا سه برابر جوانانی است که دارای آموزش ابتدایی یا پایین‌تر هستند، اما در مناطق با درآمد بالا، جوانان با تحصیلات پایین‌تر با چالش‌های بیشتری در پیدا کردن شغل مواجه هستند.

- در سال ۲۰۱۰، نرخ NEET (سهمی از کل جمعیت جوان که نه در آموزش، نه در اشتغال و نه در کارآموزی هستند) با تأثیرپذیری از رکود بزرگ، در اکثر اقتصادهای توسعه‌یافته به اوج خود رسید (نقطه اوج این نرخ در اتحادیه اروپا در سال ۲۰۱۲ بود). این نرخ در اتحادیه اروپا (شامل ۲۸ کشور) از اوج خود یعنی نرخ ۱۳/۱ درصدی سال ۲۰۱۲ به ۱۲/۴ درصد در سال ۲۰۱۴ کاهش یافت.

- در اتحادیه اروپا و در سال ۲۰۱۴، بالغ بر یک‌سوم (۳۵/۵ درصد) جوانان بیکار بیش از یک‌سال در جستجوی کار بوده‌اند درحالی که این رقم در سال ۲۰۱۲ برابر با ۳۲/۶ درصد بوده است.

- بیکاری بلندمدت یک نگرانی در کشورهای با درآمد پایین است که مربوط به اندک جوانانی است که قادر به مواجهه با این بیکاری هستند. از نگاه درآمدی، بیکاری بلندمدت در کشورهای با درآمد پایین در مقایسه با کشورهای با درآمد بالا اندکی بیشتر است (۴۳/۴ درصد در مقابل ۴۰/۹ درصد).

1. Commonwealth of Independent States

2. Not in Education, Employment, or Training

۳. روندهای منطقه‌ای اشتغال جوانان

- در سال ۲۰۱۴، نسبت جمعیت جوان شاغل به کل جمعیت از ۲۲/۵ درصد در خاورمیانه تا ۴۹/۲ درصد در شرق آسیا متغیر بود. نسبت مذکور، در تمامی مناطق به غیر از جنوب صحرای آفریقا طی دوره زمانی ۲۰۰۷-۲۰۱۴ روندی کاهشی داشته است.

- در سال ۲۰۰۰، یک‌پنجم (۲۰/۷ درصد) جوانان شاغل در کشورهای OECD کمتر از ۳۰ ساعت در هفته کار کرده‌اند درحالی که این رقم در سال ۲۰۱۳ برابر با ۳۰/۱ درصد بوده است. در سال ۲۰۰۷، ۱۲/۲ درصد از جوانان به‌طور غیرارادی شاغل به‌کار پاره‌وقت بوده‌اند که این رقم در سال ۲۰۱۰ برابر با ۱۷/۱ و در سال ۲۰۱۳ برابر با ۱۴/۸ درصد می‌باشد.

- اکثریت کشورهای اروپایی شاهد روندهای افزایشی در کار موقت بین جوانان هستند. متوسط اتحادیه اروپا نشان می‌دهد که افزایش ملایمی از ۴۰ درصد در سال ۲۰۰۵ به ۴۳/۳ درصد در سال ۲۰۱۴ وجود دارد.

- در سال ۲۰۱۳، بالغ بر ۳۷/۸ درصد از جوانان شاغل در کشورهای در حال توسعه، فقیر بوده‌اند (۱۷/۷ درصد در فقر شدید و ۲۰/۱ درصد در فقر متوسط).

- در سال ۲۰۱۳، ۱۶۹ میلیون جوان در حال کار بوده‌اند، اما با کمتر از دو دلار در روز زندگی می‌کرده‌اند. این رقم با در نظر گرفتن ۴ دلار در روز به ۲۸۶ میلیون افزایش می‌یابد.

۴. راهبردها و توصیه‌های مهم سیاستی برای گسترش سرمایه‌گذاری در اشتغال جوانان

- راهبردها برای ارتقای اشتغال جوانان باید ترکیب فعل و انفعالات سیاست‌های اقتصاد کلان، سیاست‌های اشتغال و نیروی کار و سایر مداخلات به‌ویژه جمعیت جوان هدف و مخصوصاً اکثریت محرومین را مدنظر داشته باشد.

- سیاست‌های مرتبط با انگیزش‌های مالی، توسعه زیرساخت‌ها و افزایش کارآمدی آیین‌نامه‌ها و مقررات می‌توانند بر بهبود وضعیت اشتغال جوانان در آن دسته از شرکت‌هایی که در بخش‌های با پتانسیل بالای اشتغال‌زایی فعال هستند، مؤثر باشند.

- اثر مثبت سرمایه‌گذاری عمومی روی اشتغال جوانان می‌تواند به‌وسیله اطمینان از اینکه کارگران جوان مهارت‌های صحیحی داشته و می‌توانند خود را با شرایط کار تطبیق دهند، حداکثر شود. در این حالت، ارتباط بین سرمایه‌گذاری در زیرساخت با سیاست‌های بازار کار باعث شکوفا شدن کیفیت و کمیت برای مشاغل جوانان می‌شود.

- بسته جامعی از سیاست‌های فعال بازار کار که هدفگذاری آن جوانان محروم است می‌تواند کمکی برای گذار از مرحله تحصیل به بازار کار باشد.

- افزایش در سرمایه‌گذاری عمومی، عواید اجتماعی و سیاست‌های فعال بازار کار بر اشتغال جوانان به‌ویژه جهت مشارکت در بازار کار مؤثر است. شواهد نشان می‌دهد که رابطه مثبت و معناداری بین «هزینه‌های عمومی در سیاست‌های بازار کار» و «نسبت اشتغال جوانان به جمعیت» وجود دارد.

- سیاست‌های خاص و مداخلات هدف‌دار برای حمایت از گذار کارگران جوان به اقتصاد رسمی در صورتی می‌توانند نتایج بهتری داشته باشند که به‌عنوان بخشی از سیاست‌های اقتصاد کلان طراحی شوند و در عین حال شامل مداخلات مؤثر برای بهبود ملزومات اداری و حقوقی فعالیت‌های کارآفرینی، اصلاحات جهت پیشرفت کیفیت اشتغال جوانان به‌واسطه دسترسی به حقوق کارگران، شرایط بهتر کاری و حمایت‌های اجتماعی می‌باشد.